

Coronary heart disease mortality and hormone therapy before and after the Women's Health Initiative

Pauliina Tuomikoski¹, Heli Lyytinen¹, Pasi Korhonen², Fabian Hoti², Pia Vattulainen², Mika Gissler^{3,4}, Olavi Ylikorkala¹, Tomi S. Mikkola^{1,5}

Obstet Gynecol, julkaistu verkossa 6.10.2014

Vaihdevuosien hormonihoito ja sydänkuolleisuus

Vaihdevuosien hormonihoito käyttösuositusten tiukentuminen ja käytön jyrkkä vähentyminen ei ole vaikuttanut suomalaisten hormonihoitoon käyttäjien sydänkuolleisuusriskiin. Muutos johtui vuonna 2002 julkaistun yhdysvaltalaisen Women's Health Initiative (WHI) tutkimuksen tuloksista, joiden mukaan hormonihoito saattoi lisätä sydäninfarktirisä, kun hoito aloitettiin keskimäärin 63-vuotiailla naisille. Usein onkin esitetty, että ennen vuotta 2002 suositusten mukaisesti sydämen suojaus aloitettu vaihdevuosien hormonihoito on pikemminkin voinut aiheuttaa sydänkuolemia.

Vuosina 1995–2009 Suomessa oli Kelan rekisterissä 290 272 vaihdevuosien hormonihoitoon käyttäjä. Näistä naisista vuosina 1995–2001 vanhojen käyttösuositusten mukaan hoitoa saaneita verrattiin vuosina 2002–2009 tiukentujen suositusten mukaan hoidettuihin. Hormonihoitoon käyttäjillä (käyttö keskimäärin 1–8 vuotta) sydänkuoleman riski oli 43 % pienempi (kolme kuolemaa vähemmän 10 000 hoidettua kohden) vuosina 1995–2001 ja 54 % pienempi (kaksi kuolemaa vähemmän 10 000 hoidettua kohden) vuosina 2002–2009.

Sydänkuolemariski ei seurantajaksojen välillä eronnut hormonihoitoon käyttäjillä minäkään hoitomuodon (pelkkä estrogeeni tai yhdistelmähoito) suhteen. Seurantajaksojen välillä ei todettu eroja, vaikka hormonihoitoon käyttäjät jaettiin aloitusiän mukaan alle ja yli 60-vuotiaisiin, mutta WHI-tutkimuksen jälkeisellä ajanjaksolla (2002–2009) sydänkuoleman riski oli merkittävästi pienentynyt (0,30, 0,17–0,49) vain alle 60-vuotiailla hormonihoitoon aloittajilla. Tämä tukee niin sanottua ikkunateoriaa eli sitä, että hormonihoitoon sydäntä suojaava vaikutus syntyy vain aloitet-

taessa hoito naisille, joiden vaihdevuodet ovat äskettäin alkaneet. Hormonihoitoon lopetukseen liittyi 31–42 % suurentunut sydänkuoleman riski (2–7 kuolemaa enemmän 10 000 naista kohden) ensimmäisen lopetusvuoden aikana, mutta tässäkin seurantajaksoissa eivät merkittävästi eronneet.

Kaikkialla maailmassa, myös Suomessa, vaihdevuosien hormonihoitoon käyttösuositukset tiukentuivat vuoden 2002 jälkeen, koska hoitoon pelättiin lisäävän sydäntapahtumia. Tämän koko Suomen kattavan tutkimuksen perusteella ennen vuotta 2002 voimassa ollut käytäntö ei lisännyt sydänkuoleman riskiä verrattuna 2002 jälkeiseen aikaan, jolloin hormonihoitoon käyttösuositukset ovat tiukentuneet. ■

Kuva: iStock

¹Naistenklinikka, Helsingin yliopistollinen sairaala, ²EPID Research, Helsinki, ³Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki, ⁴Nordic School of Public Health, Göteborg, Ruotsi; ⁵Folkhälsanin tutkimuskeskus, Biomedicum Helsinki